

EDUSKUNNAN VASTAUS 327/2010 vp

Hallituksen esitys laeiksi tuomareiden nimittämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi tuomareiden nimittämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 280/2010 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 38/2010 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomareiden nimittämisestä annetun lain (205/2000) 10 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti sekä 18 ja 19 §, sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 1 momentti laeissa 1544/2001 ja 133/2003 sekä 18 § osaksi laeissa 1183/2000 ja 133/2003, seuraavasti:

10 §

Tuomioistuimen lausunnon antaminen

Tuomioistuimen lausunnon tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa antaa:

1) hovioikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat presidentti ja hovioikeudenlaamannit sekä hovioikeudenlaamannin estyneenä ollessa hänen sijaisenaan toimiva hovioikeudenneuvos;

2) hallinto-oikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat ylituomari sekä jaostojen puheenjohtajat tai, jos hallinto-oikeus ei ole jakaantunut jaostoi-

hin, ylituomari vakinaisia hallinto-oikeustuomareita kuultuaan;

3) vakuutus oikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat ylituomari ja vakuutus oikeuden laamannit sekä vakuutus oikeuden laamannin estyneenä ollessa hänen sijaisenaan toimiva vakuutus oikeustuomari;

4) käräjäoikeudessa laamanni johtoryhmää tai, jos käräjäoikeudessa ei ole johtoryhmää, vakinaisia käräjätuomareita kuultuaan;

5) työtuomioistuimessa presidentti;

6) markkinaoikeudessa ylituomari vakinaisia markkinaoikeustuomareita kuultuaan.

— — — — —

16 §

Määräaikaisen tuomarin tehtävän julistaminen haettavaksi

Ennen määräaikaisen tuomarin nimittämistä on tehtävä julistettava tuomioistuimelta haettavaksi, jos nimitys tehdään vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

— — — — —

18 §

Muiden tuomareiden nimittäminen määräajaksi

Korkein oikeus nimittää vuotta pidemmäksi määräajaksi hovioikeuden presidentin esityksestä tuomarin hovioikeuteen, kärjäoikeuden laamannin esityksestä tuomarin kärjäoikeuteen ja maa-oikeusinsinöörin maa-oikeutena toimivaan kärjäoikeuteen sekä työtuomioistuimen presidentin esityksestä tuomarin työtuomioistuimeen. Korkein hallinto-oikeus nimittää vuotta pidemmäksi määräajaksi hallinto-oikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin hallinto-oikeuteen, markkinaoikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin markkinaoikeuteen ja vakuutus-oikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin vakuutus-oikeuteen.

Enintään vuoden määräajaksi nimittää:

1) hovioikeuden presidentti tuomarin hovioikeuteen;

2) kärjäoikeuden laamanni tuomarin ja maa-oikeusinsinöörin kärjäoikeuteen;

3) hallinto-oikeuden ylituomari tuomarin hallinto-oikeuteen;

4) markkinaoikeuden ylituomari tuomarin markkinaoikeuteen;

5) vakuutus-oikeuden ylituomari tuomarin vakuutus-oikeuteen;

6) työtuomioistuimen presidentti tuomarin työtuomioistuimeen.

Ennen kuin tuomari nimitetään 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa määräajaksi, on tuomioistuimen johtoryhmää tai, jos johtoryhmää ei ole, tuomioistuimen vakinaisia tuomareita kuultava, jollei se ole tarpeetonta nimityksen lyhytaikaisuuden tai muun syyn vuoksi.

19 §

Määräaikaisen tuomarin sidonnaisuuksien ilmoittaminen

Määräajaksi nimitettävän tuomarin on ennen nimittämistä ja virkasuhteensa aikana annettava 14 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset, jos nimitys tehdään vuotta pidemmäksi ajaksi. Henkilön, jota esitetään nimitettäväksi määräajaksi korkeimman oikeuden jäseneksi tai korkeimman hallinto-oikeuden jäseneksi, on aina ilmoitettava sidonnaisuutensa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

hovioikeuslain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hovioikeuslain (56/1994) 8 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 209/2000, seuraavasti:

8 §
Osastot sekä vahvennettu istunto ja täysistunto

tetyt määräaikaiset hovioikeudenneuvokset. Täysistunto on päätösvaltainen, kun vähintään puolet virassa olevista jäsenistä on läsnä.

Hovioikeuden täysistuntoon osallistuvat presidentti, hovioikeudenlaamannit sekä vakinaiset ja vuotta pidemmäksi määräajaksi nimitetyt

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

hallinto-oikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan hallinto-oikeuslain (430/1999) 12 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentti sekä 15 ja 16 §, sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n 2 momentti laissa 675/2006 ja 14 §:n 1 momentti laissa 211/2000, sekä

lisätään lakiin uusi 13 a ja 13 b § seuraavasti:

12 §
Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus

Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden käsittelyssä kolmijäseniseen kokoonpanoon kuuluu kaksi lainoppinutta jäsentä ja luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtynyt jäsen sekä 7 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä kaksi lainoppinutta jäsentä ja asiantuntijajäsen. Jos asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu sitä edellyttää, hallinto-oikeus voi ratkaista asian myös nelijäsenisessä kokoonpanossa. Nelijäseniseen kokoonpanoon kuuluu vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa vähintään kaksi lainoppinutta jäsentä ja 7 §:ssä tarkoitetuissa asioissa kolme lainoppinutta jäsentä. Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukainen asia voidaan ratkaista laajemmassakin kokoonpanossa, jos asian erityinen laatu tai laajuus sitä edellyttää. Kokoonpanoon kuuluu tällöin puheenjohtajan

lisäksi tarpeellinen määrä luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneitä jäseniä ja yhtä monta lainoppinutta jäsentä. Puheenjohtajana toimii aina lainoppinut jäsen.

13 a §
Jaoston puheenjohtajan tehtävään määrääminen

Ylituomari määrää jaoston puheenjohtajan tehtävään hallinto-oikeustuomarin enintään kolmeksi vuodeksi. Tehtävä on julistettava niiden hallinto-oikeuden vakinaisten hallinto-oikeustuomareiden haettavaksi, jotka on nimitetty virkaansa ennen hakuajan päättymistä. Tehtävään määrättävältä edellytetään, että hänellä on siihen tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet ja johtamistaitoa.

Määräys jaoston puheenjohtajaksi voidaan painavasta syystä peruuttaa.

13 b §

Jaoston puheenjohtajan tehtävät

Jaoston puheenjohtaja johtaa jaoston työskentelyä. Hän huolehtii erityisesti työn yleisestä suunnittelusta ja järjestämisestä jaostolla sekä työskentelyn tuloksellisuudesta. Hänen tulee valvoa oikeusperiaatteiden soveltamisen ja lain-tulkinnan yhdenmukaisuutta jaoston ratkaisuis-sa.

Ylituomarin estyneenä ollessa tämän tehtäviä hoitaa virkaiältään tehtävässä vanhin viran-toimituksessa oleva jaoston puheenjohtaja.

14 §

Täysistunto

Hallinto-oikeuden täysistuntoon osallistuvat hallinto-oikeuden ylituomari puheenjohtajana sekä vakinaiset ja vuotta pidemmäksi määrä-ajaksi nimitetyt hallinto-oikeustuomarit. Kun lainkäyttöasian käsittelyyn lain mukaan osallis-tuu asiantuntijajäsen, tämä osallistuu vastaavas-ti myös asian käsittelyyn täysistunnossa.

— — — — —

15 §

Koko jaoston istunto

Koko jaoston istuntoon osallistuvat puheen-johtajana ylituomari tai jaoston puheenjohtaja ja muina jäseninä ne virantoimituksessa olevat hal-linto-oikeustuomarit, jotka olivat jaoston jäse-ninä silloin, kun asia määrättiin käsiteltäväksi koko jaoston istunnossa. Kun lainkäyttöasian

käsittelyyn lain mukaan osallistuu asiantuntija-jäsen, hän osallistuu vastaavasti myös asian kä-sittelyyn koko jaoston istunnossa. Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa koko jaoston istuntoon osallistuvat ne luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneet jäsenet, jotka oli määrätty osallistumaan kyseessä olevan asian ratkaisemiseen jaostossa.

Koko jaoston istunto on päätösvaltainen vä-hintään viisijäsenisenä. Jos 1 momentin mukai-sesti määräytyvässä ratkaisukokoonpanossa on vähemmän kuin viisi jäsentä, asia on siirrettävä käsiteltäväksi täysistunnossa.

16 §

Asian siirtäminen käsiteltäväksi täysistunnossa tai koko jaoston istunnossa

Lainkäytön yhdenmukaisuuden kannalta tai muuten periaatteellisesti merkittävä tai laajakan-toinen lainkäyttöasia tai sen osa voidaan siirtää käsiteltäväksi täysistunnossa tai koko jaoston istunnossa.

Lainkäyttöasian siirtämisestä käsiteltäväksi täysistunnossa päättää ylituomari ja koko jaos-ton istunnossa ylituomari tai jaoston puheenjoh-taja.

—————

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat määräykset toimia jaoston puheenjohtajana ovat voimassa määräajan, enintään kuitenkin vuoden 2011 loppuun.

Laki

käräjäoikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään käräjäoikeuslakiin (581/1993) uusi 18 d ja 18 e § seuraavasti:

18 d §

Laamanni määrää osaston johtajan tehtävään käräjätuomarin enintään kolmeksi vuodeksi. Tehtävä on julistettava käräjäoikeuden niiden vakinaisten käräjätuomareiden haettavaksi, jotka on nimitetty virkaansa ennen hakuajan päättymistä. Tehtävään määrättävältä edellytetään, että hänellä on siihen tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet ja johtamistaitoa.

Määräys osaston johtajaksi voidaan painavasta syystä peruuttaa.

18 e §

Osaston johtaja johtaa osaston työskentelyä. Hän huolehtii erityisesti työn yleisestä suunnit-

telusta ja järjestämisestä osastolla sekä työskentelyn tuloksellisuudesta. Hänen tulee valvoa oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta osaston ratkaisuihin.

Tehtävässä vanhin virantoimituksessa oleva osaston johtaja hoitaa laamannin tehtäviä tämän ollessa estyneenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat määräykset toimia osaston johtajana ovat voimassa määräajan, enintään kuitenkin vuoden 2011 loppuun.

Laki

vakuutus oikeuslain 8 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vakuutus oikeuslain (132/2003) 8 §:n 4 momentti ja 14 § seuraavasti:

8 §

Esittelijät

Kansliapäällikön, asessorin ja vakuutus-oikeussihteerin nimittää vakuutus oikeuden ylituomari.

14 §

Hallintoasiat

Ylituomari ratkaisee vakuutus oikeudelle kuuluvat hallintoasiat.

Ylituomarin oikeudesta siirtää hallintoasia muun virkamiehen ratkaistavaksi säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Ylituomari voi määrätä, että asia, joka koskee lausunnon antamista lainsäädäntöasiassa tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä, käsitellään ja ratkaistaan täysistunnossa. Täysistunnon kokoonpanosta on tällöin voimassa, mitä 13 §:n 2 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

markkinaoikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan markkinaoikeuslain (1527/2001) 11 ja 12 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 323/2010,
sekä
lisätään lakiin uusi 15 a § seuraavasti:

11 §

Täysistunto

Markkinaoikeudessa on täysistunto lainkäyttöasioiden käsittelyä varten.

Ylituomari voi siirtää lainkäyttöasian lainkäytön yhdenmukaisuuden turvaamiseksi täysistunnon käsiteltäväksi, jos asialla saattaa olla periaatteellista merkitystä lain soveltamisen kannalta.

Ylituomari voi määrätä, että asia, joka koskee lausunnon antamista lainsäädäntöasiassa tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä, käsitellään ja ratkaistaan täysistunnossa.

12 §

Täysistunnon päätösvaltaisuus

Markkinaoikeus on päätösvaltainen täysistuntona kokoonpanossa, jonka puheenjohtajana on ylituomari ja johon ottaa osaa vähintään puolet markkinaoikeuden lainoppineista jäsenistä.

Jos lainkäyttötäysistuntoon siirretty asia on oikeudelliselta laadultaan sellainen, että sen käsittelyyn osallistuu sivutoiminen asiantuntijajäsen, täysistuntoon osallistuu lainoppineiden

jäsenten lisäksi vähintään yksi ja enintään kolme sivutoimista asiantuntijajäsentä. Asian aikaisempaan käsittelyyn osallistuneet jäsenet ja asiantuntijajäsenet osallistuvat asian käsittelyyn täysistunnossa. Ylituomari määrää muutoin asian käsittelyyn osallistuvat sivutoimiset asiantuntijajäsenet. Hän määrää myös lainsäädäntöasian käsittelyyn osallistuvat sivutoimiset asiantuntijajäsenet.

3 luku

Asioiden käsittely

15 a §

Hallintoasiat

Ylituomari ratkaisee markkinaoikeudelle kuuluvat hallintoasiat.

Ylituomarin oikeudesta siirtää hallintoasia muun virkamiehen ratkaistavaksi säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 22 päivänä helmikuuta 2011